

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. XII. Quam expediat nos cognitione propria exerceri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

Isa 40. 29.

condolendum, & maiorem donorum copiam illi communicandum. *Qui dat laxo virtutem, & his, qui non sunt, fortitudinem, & robur multiplicat.*

Sui ignorantia vitiorum plerorumque font.

Vt breui compendio magna bona & commodahuius exercitii complectar, dico ad omnia remedium generale esse sui cognitionem. Ideoque in quaestionibus, quæ in spiritualibus colloquiis proponuntur, unde tale quid oriatur, & quod illi sit remediū? fere in omnibus responderi potest, id oriri sui cognitionis defectu, & remedium esse se cognoscere & humiliare. Si enim quæras, unde oriatur, quod proximum iudices, respondeo sui cognitionis defectu fieri, si enim in tuum ipsius sinum inspiceres, tot tibi intuenda & plangenda reperies, vt tibi necesse non sit aliena curare. Si quæras, quæ fiat, quod aspera & morosa verba proximo dicas? dico & hoc eiusdem defectu fieri, si enim te nosces, & te tanquam omnium minimum haberes, & vnumquemque vt superiorem suspiceres, non eo hoc modo alloqui auderes. Si petas, unde nascantur excusationes, querelæ & murmurationes hæ: Cui hoc vel illud non mihi datur. quare tali ratione tractant? certum est & inde oriunda esse. Si scire velis, qui fiat quemquam plus æquo turbari & tristari, dum tali vel tali tentatione obruitur? vel dum videt se sapius labi, & ideo illum dolore affici & quasi animum despondere? etiam defectu propriæ cognitionis procedit: si enim humilis esses, & cordis malitiam aduerteres, non turbaberis, nec ideo desperares, sed potius obstupesceres, quod peius tibi nõ contingerit, & in maiora non sis lapsus, & Deum laudares & gratias ageres, quod manu sua, ne caderes te sustentet, quod proculdubio cõtingisset, nisi ille te retinisset. Ex vitiorum sentina & fonte quid non mali fluere potest: ex tali simeto tales odores sperandi sunt, & à tali arbore tales fructus. In verba illa Prophetæ: *Recordatus est, quoniam puluis sumus*, dicit sanctus Anselmus: Magnum nec mirum est, si ventus puluerem secum ferat & rapiat.

Psal. 102. 14. Ansel. l. de studiis c. 41.

Legimus de P. nostro Francisco Borgia, quod quodam tempore ei proficiscenti in via obuius fuerit quidam nobilis vir, ei amicus, qui aduertens quanta cum paupertate & incommoditate iter faceret, & ei compatiens rogabat, vt maiorem sui curam haberet. Pater hilari & simulato vultu respondit: Hanc pro me sollicitudinem depone, nec cogita tam male mihi prouisum vt putas, certior enim sit, me semper metatorem præmittere, qui & hospitium & omnia necessaria in aduentum meū parat. Quærete vero nobili illo, quis ille esset, quæ præmitteret, respondit: Mei ipsius cognitio est, & eius quæ mereor consideratio, qui est infernus ob crimina mea, & dum quæ hac cognitione munitus ad hospitium quantumlibet male præparatum venio, commodius mihi videtur, quam merita mea exigant.

In annalibus fratrum Prædicatorum refertur de S. Margarita eiusdem ordinis, quod cuidam viro Religioso, pio & spirituali dixerit inter alia, quod sapius Deo supplicasset, vt ostenderet ei viam, quam antiqui Patres ingressi erant, & tam ei placuerat, vt tot dona & gratias de ipsius manu accipere mererentur: Et quod quadam nocte dormienti apparuerit liber aureis characteribus conscriptus, & statim audierit sibi dicentem vocem: Surge & lege, quod surrexerit, & pauca verba, diuina tamen & cælestia legerit. Hæc seniorum patrum perfectio fuit, Deum amare, seipsum contemnere, neminem spernare nec iudicare. Et statim liber euauit.

CAPVT XII.

Quam expediat nos cognitione propria exerceri.

EX dictis facile erit intelligere, quomodo expediat nos nostri cognitione exerceri. Rogat Thales vnus sapiētū Græcorum, quod inter omnia naturalia esset scitu difficillimum, respondit hominē se posse nosse. Amos. 1. 1. n. quæ in nos habem? tār est, vt cognoscatur.

ne hanc impediatur; & hinc etiã celebre illud veterum dictum: *Nosce te ipsum*. Et alterum: *Tecum habita*. Verum extraneis omiffis ad nostros veniamus, qui doctiores huius scientiã magistri sunt. S. S. Augustinus & Bernardus dicunt hanc sui cognitionis scientiam altissimam & vtilissimam esse omnium scientiarum, quã ab hominibus inuentã sunt. Magni faciunt (dicit S. Augustinus) homines scientiam de celo & terra, astrologiam, cosmographiam, scientiam de cœlorum motu, cursu planetarum, eorum proprietatibus & influentiis: sed se nosse maior & altior his scientia est: illã inflant & vanos homines reddunt; hæc ædificat & humiliat. Quamobrem sancti & spiritualis vitæ magistri iubent nos multum hoc exercitio occupari, & abusum arguunt aliquorum, qui leui brachio suorum defectuum cognitionem percurrunt, & diutius occupantur deuotorum meditatione, eo quod in his oblectationem inueniant, & in defectum & errorum suorum examine non delectentur, quod nefas arbitrentur sibi non placere, vt turpis aliquis, qui se in speculo considerare non audet. S. Bernardus loquens in Dei persona ait: *O homo si te videres, tibi displiceres, & mihi placeres: sed quia te non vides, tibi places & mihi displices. Veniet tempus, cum nec mihi nec tibi placebis: mihi quia peccasti: tibi quia in æternum ardebis.*

De hoc agens S. Gregorius dicit aliquos esse, qui dum Deo seruire incipiunt & aliqua ex parte virtutem colere, statim sibi boni & sancti videntur, & tam fixos habent oculos in bono, quod faciunt, vt penitus peccata & mala præterita obliuiscantur, vt & subinde præsentia, tam enim in boni consideratione detinentur, vt non aduertant nec videant multa mala, quã faciunt. Contra vero agunt boni & electi, nam vt vero virtutum & bonorum operum pleni sunt, semper oculos in malum conijciunt, & imperfectiones & defectus suos considerant. Et facile videre est, quantum inter vos & alteros interfit, nam hi mala

sua considerantes bona & magnas virtutes, quas possident, conseruant, & in humilitate permanent: mali vero bona sua intuentes eadẽ perdunt, nam superbiunt in illis & euanescent. Sic vt boni malis suis commodum & rem faciant, mali contra bonis suis malum & damnum sibi adferant, quod iis male vtantur. Vt in cibis euenit, qui quamuis salubres & boni sint, si quis eis vtatur sine modo vel ordine, morbum sibi accerset: & contra si quis viperino veneno certa commixtione & temperie vtatur, erit ei tharaca & salubris. Et dum diabolus tibi suggerit (dicit S. Gregorius) bona, quã egisti, vt te magnificas & superbias, opponit illi tua mala, in memoriam peccata reuocans. Vt D. Paulus faciebat, qui ne extolleretur & euanesceret magnis suis virtutibus, eo quod in tertium vsque cœlum raptus esset, & altis ibi habitis reuelationibus, dese dicebat: *Qui prius blasphemus fui, & persecutor & contumeliosus, & ideo non dignus vocari Apostolus, quia Ecclesiam Dei persecutus sum. Quod optimum & antidotum contra hanc tentationem.*

In verba illa, quã Archangelus Gabriel Prophetæ Danieli dicebat: *Intellige filii hominis*; dicit S. Hieronymus, quod sancti illi Prophetæ Daniel, Ezechiel & Zacharias iam sibi videbantur esse inter Angelorum choros, propter magnas & continuas reuelationes, quas habebant: & vt propterea se non extollerent, euanescerent & superbirent, cogitantes se iam Angelicam naturam vel superiorem induisse, monet illos Dei nomine Angelus, vt naturæ suæ fragilitatem & debilitatem recordentur, vocans eos filios hominum, vt nouerint se fragiles & miseros homines esse vt ceteros, & se humiliant, & se pro eo habeant, quod sunt. Plurima in sacris & prophanis historiis exempla occurrunt Sanctorum & illustrium virorum, Regum, Imperatorum & Pontificum, qui hoc medio vsi sunt ad humilitatem conseruandam & non superbiendum.

Memoria delictorum damonē fugat.

Sancti ne extollantur humiliantur.
Dan. 8. 17. Hieronymus.

*Contemptus
ſui.
L. 4. c. 1. vita
P. Franciſci
de Borza.*

De Patre noſtro Franciſco de Borza legitur, dum adhuc Gandiæ Dux eſſet, quod quidam vir ſanctus ei author fuerit, quod ſi in Dei ſeruitute proficere vellet, nullus ei dies abiret, quo non aliquid mente volueret, quod ad propriam confuſionem & contemptum faceret. Quod conſilium tam auide arripuit, vt ab eo tempore, quo ſe ad orationis mentalis exercitium dedit, duas primas diei horas in ſui cognitionem & contemptum impenderit, quid quiſque legerit, audiuerit vel viderit, totum ad ſui deiectionem & confuſionem applicauerit. Habebat præterea aliud deuotionis genus, eratque huiusmodi, quod quotidie ſimulatque cubitu ſurgebat, genua flecteret, terque terram oſcularetur, vt meminifſet ſe terram & puluerem eſſe & in puluerem vertendum. Quid vero hinc commodi tulerit, ſatis apparuit, quandoquidem tantum nobis humilitatis & ſanctitatis exemplum reliquit. Obſeruemus ergo nos hoc conſilium & id ſemper cuſtodiamus, nulla nobis dies abeat, qua aliquam orationis partem non conſumamus aliquid cogitando, quod ad noſtram confuſionem & contemptum faciat. Et ne ceſſemus, ne hoc exercitium ſuperſedeamus, donec ſentiamus, animam noſtram impreſſum interiorem noſtri contemptum & vilipendenciam, & confuſionem & erubeſcentiam coram diuina Maieſtate, intuentes noſtram abiectionem & miſeriam. Valde enim nobis eſt id neceſſarium, nam tanta noſtra eſt ſuperbia, & inclinatio, vt magni ſimul & æſtimemur, niſi quotidie hoc exercitium vtamur, in ſingulas horas nos ſupra nos eleuatos inueniemus, vt ſuper ſuperaquam, leuiores enim & inanioreſ ſubere ſumus. Semper neceſſe hunc tumorem & ſuperbiam reprimi, quæ in nobis oritur, aſpicientes turpitudinis noſtræ & abiectionis pedes, vt hac ratione vanitatis & ſuperbiæ rota diſſoluatur. Recordemur Euangelicæ illius parabole de ficu, quam Dominus excindi volebat, eo quod iam tertium annum fru-

ctum non feciſſet. Dicebat hortulanus domino, vt illum hoc anno permitteret, promittens ſe foſſurum & ſtercus additurum, & ſi ſic fructum non ferret, tunc excinderetur. Tu ergo ficam & ſterilem animam tuam ficum ſode, & ſtercus peccatorum tuorum & miſeriarum, quo abundat, adde, & ſic fructum faciet & fertilis fiet.

Vt maiori animo quis hoc exercitium colat, & nemo occaſionem illud omittendi ob falſas aliquas impreſſiones capter; duo hic notanda ſunt. Prius ne quis cogitet hoc exercitium tantum incipientium eſſe, cum & veterum & valde perfectorum virorum ſit, cum videamus id ab illis, imo & ab Apoſtolo S. Paulo uſurpatum. Poſterius eſt, quod intelligendum, hoc exercitium non macerum obnoxium nec melancholicum eſſe, nec adferre turbationem & inquietem, ſed potius multam pacem & quietem, ſanctificationem & hilaritatem, quantoſcunque etiam in ſe quis defectus & errores cognoſcat, qui intus ſe etiam tam petuerſum depræhendat, vt omnes illum oderint & contemnant. Dum enim cognitio hæc ex vera humilitate procedit, pœna illa & contemptus cum quadam ſuauiſſima & delectatione aduenit, vt nollet ſine illa homo eſſe. Aliæ illæ anxietates & pœnæ, quas quidam attendentes ſuas imperfectiones & defectus ſentiant, tentationes diaboli ſunt, qui partim eis nititur hominibus perſuadere ſe humilitatem habere, partim vellet, ſi poſſet, vt homines Deo diſſiderent, & ſuo ſe ſeruitio manciparent.

Si in fragilitatis & miſeriæ noſtræ cognitione nobis ſiſtendum foret, ſatis nobis cauſæ eſſet triſtandi & deſperandi, ſed non hic figendus pes eſt. Sed ſtatim ad diuinæ bonitatis, miſericordiæ & liberalitatis conſiderationem tranſeundum, in quo aduertendum quam nos deſideret, & quanta pro nobis paſſus ſit, hicque omnis fiducia figenda. Sicque quod occaſio puſillanimitatis & triſtitæ futurum erat, ſi nos reſpiciamus, iuuat

*Oſculatur
terram quo-
tidie ter P.
Borza.
Lib. 4. c. 4.*

*Neceſſitas
humilitatis.*

Luc. 13. 6.

ad nobis animum addendum & confortandum, & causa est maioris hilaritatis & solatii, si Deum adspiciamus. Si quis se intuetur, nihil videt nisi quod deplorandum est; si Deum respiciat, in eo confidit, nec timet ab eo deseri, quantalibet etiam in se animaduertat imperfectiones & miseras. Diuina enim bonitas & misericordia, in quam oculos & cor fixit, infinitis partibus omnia hæc excellit & superat. Hacque consideratione, quæ altis ipsis in visceribus radices egit, sibi tanquã fractæ arundini niti cessat & Deo semper nititur & fidei, secundum illam Prophetæ Danielis sententiam. *Nequo enim in iustificationibus nostris prosterminimus preces ante faciem tuam, sed in miseracionibus tuis multus.*

CAPVT XIII.

De secundo humilitatis gradu: Declaratur in quo consistat iste gradus.

SECUNDVM humilitatis gradum dicit S. Bonaventura esse, desiderare aliquem parui fieri. *Amã nesciri, & pro nihilo reputari.* Desiderare à nemine sciri, & estimari, & ab omnibus pro nihilo haberi. Si in primo humilitatis gradu benedicti essemus, tum ad secundum propius accessissemus. Si nos ipsos parui faceremus, non nos pigoret ab aliis parui fieri, & potius ideo lataremur. Idne manifestius videre lubet? (dicit S. Bonaventura) Omnes natura in id propendemus, si videamus alios eiusdem nobiscum esse opinionis, & idem nobiscum sentire. Quod si ita se res habet, cur non gaudemus alios nos vilipendere? Scis quare? quia nos ipsi nos non vilipendimus, nec hæc opinio nostra est. S. Gregorius in verba illa Job: *Peccauit, & vere deliquit, & vt eram dignus, non recepi.* dicit, plurimos esse qui ore quidem profiterentur se tales vel tales esse, & tamen ipsi id non credunt, dum enim alii idem dicunt, vel etiam minus, ferre nequeunt.

Huiusmodi, dum de se mala dicunt, vera non dicunt, sic enim in animo suo non sentiunt, vt sentiebat Job, dum diceret: *Peccauit & vere deliquit & Deum offendi, & non me secundum merita puniuit.* Job hoc vere & ex animo dicebat, illi vero solum ore & exterius se humiliant, intus tamen humilitatem nullam habent, humiles quidem apparere, sed non esse volunt; si enim id vere vellent, non tam ægre ferrent se ab aliis reprehendi, & de aliquo errore notari, nec se tam excusarent & defenderent, nec se turbarent, vt turbantur.

Refert Cassianus ad Abbatem Serapionem accessisse quendam monachum, qui habitu, gestu & verbis magnam præ se humilitatem & sui contemptum ferebat, & nunquam de se malum dicere cessabat, quod magnus erat peccator & peruersus, indignus communi aere frui, nec à terra ferri: non volebat nisi humi sedere, multo minus permittere, vt lauerentur ipsi pedes. Abbas Serapion post mentem secundum consuetudinẽ suam cepit de rebus spiritualibus agere, in quibus & monachus partem habebat, nam bonum ei consilium dedit, & magna cum charitate & mansuetudine suauit, quando quidem iuuenis & fortis erat, in cella sederet, & manibus ad parandum victum operaretur secundum monachorum regulam, & ne otiosus per aliorum cellas vagaretur. Tam grauitè hanc admonitionem & consilium tulit monachus, vt dissimulare nequiret, sed exterius & in facie indignationem ostenderet. Quare ei dixit Abbas Serapion: *Quid hoc est fili, quod hæcenus tanta de te ipso mala dixisti, & tot ignominias & dedecora, & nunc vnica admonitione, quæ tam est sincera, nec aliquam contumeliam & iniuriam in se habet, sed potius magnam charitatem & amorem, tam indignaris & commoueris, vt tegere & dissimulare nequueris? Sperabasne forsitan tanta de te ipso mala dicendo à nobis te auditurum illam Sapientis sententiam: *Iustus prior est accusator sui?* *Trou. 18. 17.**

Vole-

Cassian. col. lat. 18. c. 11. Monachus se coram aliis contemnit. & vnã monitionem ab Abbate non potest ferre.